

Gregor in Klavdija Mlakar ter Tanja in Matjaž Ganoni so najmlajši Zapotočani

ZIMSKI UTRIP IZ SVETA ZA KUREŠČKOM

Mladost, zrelost, poslavljanje

Zapotok. O njem smo pisali ob tekmovanjih članov ZRVS, ob seminarjih mladinske organizacije, letovanjih najmlajših. O njegovem vsakodnevem življenju, ki je zaradi oddaljenosti od mesta prav gotovo drugačno, pa ne vemo veliko.

Tudi podoba iz zimskih dni dogajanja v redkih stalno naseljenih hišah ni enaka sliki, ki bi jo posneli poleti. Zapotočani še vedno namenijo precej časa zemlji in živini. Seveda, komur dopušča leto in moči. Mladih je malo in še ti hitijo vsak dan na delo na Igu ali pa v Ljubljano. Popoldne pomagajo pri delih na kmetiji. Njih je manj kot jih je bilo nekdaj. Zapotočani so še vedno enako pridni kot v preteklosti, a divjad tako neumljeno trebi pridelek na njivah, da le redko sežejo po pšenici, koruzi in drugih žitaricah ali poljščinah.

Vstopimo v nekaj hiš. Pri Ganonijevih so se zbrali najmlajši Zapotočani. Tanja Ganoni je prav tisti dan praznovala drugi rojstni dan, njen bratec Matjaž pa je star štiri leta. Pri sosedih imajo Klavdijo, ki bo dopolnila aprila štiri leta in prav rada obišče skoraj vsak dan Tanjo in Matjaža. Saj v njuni družbi dan hitreje mine. Pri Mlakarjevih je tudi edini Zapotoški šolar Gregor. Hodi v 1. razred osnovne šole na Igu.

Ko so pred slabimi petdesetimi leti postavili na Zapotoku zgradbo osnovne šole, je vanjo prihajalo vsak dan iz vasi in sosednjega zaselka Visoko okrog petdeset otrok.

Vid in Pepca Ganoni ter Darja in Tone Mlakar pa sta nosilca mladih družin, ki se vsako jutro poslavlja od otrok in vasi in hitijo na delo proti mestu. Ganonijeva sedeta v avtobus, ki odpelje iz postajališča Zapotok ob 5.10. Do postaje imata še kakih petnajst minut peš. Mlakarjeva sta izračunala, da za enkrat še zmoreta prevoz z »bolho« do Iga in Ljubljane. Tudi zaradi šolarja Gregorja, da ga neutrujena predmeta tovarišici na Igu in ga popoldne odpeljeta domov.

Vsi so pohvalili voznike avtobusov ter delavce, ki skrbijo za cesto Rob-Osredok-Golo-Ig.

Ko že pišemo o življenju teh dveh mladih družin, bi veljalo zapisati še eno zanimivost. Pepca se je primožila na Zapotok iz dolenskega Škocjana, Darja pa iz Želimelja. Kljub temu, da je kosilo najpogosteje že tudi večerja, jima še ni bilo nikdar žal, da sta prišli v ta prijetni kraj.

Delo kot zdravilo

Antonija in Franc Usenik sta prav gotovo predstavnika povprečne starosti Zapotočanov. Spominjata se let, ko je bilo v hlevih v Zapotoku še okrog 140 goved in, ko so bile vse rebri s koso pokrite. Nikdar ne pozabita povedati, da je bil to tudi čas velike revščine.

Sedaj kmetujeta po svojih močeh, zimske proste urice pa izkoristita za pripravo zobotrebcev.

Iz velikih dni boja za naše življenje

VELIKA NEMŠKA OFENZIVA ALI IZ DEŽJA POD KAP

Pot med aktiviste

3. del

Preboj smrtnega obroča nam je uspel brez žrtve. Zatočišče nam je s svojimi velikimi smrekami ponudila Travná gora, kjer smo osnovali tudi prvi sedež novega okrožja. Neumorna tovarišica Lidija je takoj zahtevala natančna poročila o političnem položaju, nastalem po ofenzivi.

Razdelitev nalog med člane okrožnega komiteja

Na seji smo sprejeli sklep, da si člani okrožnega komiteja razdelimo teren od Kolpe do Ljubljane in se takoj lotimo političnega dela. Določen sem bil za teren Velike Lašče in Barje. Moja naloga je bila, da ugotovim posledice ofenzive, pošljem o tem natančna poročila, vzpostavim zvezo z Ljubljano in poživim politično delo v obeh rajonih.

Odšli smo, vsak v svoje okrožje in s svojo nalogo.

Na pot sem krenil skupaj s kurirji TV-10, ki so morali prav tako oditi na svoje ozemlje. Kurirje sem vedno spoštoval in občudoval, saj so bili to izredno hrabri predvsem pa iznajdljivi borci.

Kmalu sem prispel do rajona Velike Lašče. Naletel sem le na kuharice in sekretarja Štefana (Franc Malešič). Pred mrakom je namreč razposlal vse aktiviste z nalogami v dolino Ko-

kave in na Veliki Osolnik. Poročal mi je, da so politični delavci Barja in Velikih Lašč srečno prestali ofenzivo, kakor tudi Komanda mesta Velikih Lašč in TV postaja. Ofenziva pa je prizadela bataljon Levstikove brigade v Iški in Frenkov bataljon nad Gornjim Igom.

V Iški se je Nemcem predalo veliko novincev, večino teh so takoj postrelili.

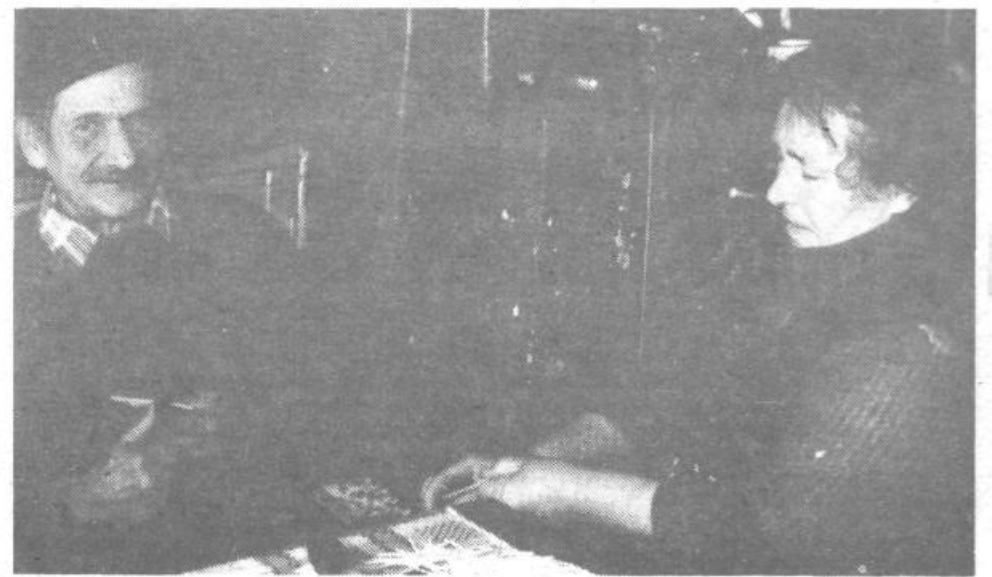
Na poti v rajon Barje sem se ustavil tudi v Zapotoku in tamkajšnjim aktivistom sporočil sklep okrožnega komiteja KPS, da bo decembra v zapotoški šoli politični tečaj.

Počasi smo se pritihtapili do Glavanove hiše, kjer je bil sedež rajona Barje. Tudi tu sem našel samo kuharice. Šele proti jutru so se pričeli vračati politični delavci, potem ko so opravili svoje naloge na terenu.

Nerad sem se poslovil od barjanskih aktivistov, toda moral sem nazaj na okrožje. Spremljali so me kurirji TV - 10 in TV - 11. Pot je bila težavnejša, saj nas je oviral sneg. Od Zapotoka, Rut in Vagovke pa do Drage smo potrebovali več kot teden dni.

Seje komiteja - konkretne naloge

Nisem se še dobro oddahnil od naporenega potovanja, že je sekretar komiteja Jože Kopi-

Pri Usenikovih vsak dan naredijo precej zobotrebcev. Mirnejši počitniški dnevi so polno izkoriščeni, pa še za vrečo moke ali sladkorja je mogoče zaslužiti

Franc poišče primerne leskove veje, jih nažaga na panjčke in razreže na klince. Antonija jih z ostrimi klinčarskimi noži ošili. Take nože znata posebno dobro narediti kovača z Roba in Turjaka, pa tudi njun nečak je vešč tega dela. Po leskovih, ročno oblikovanih zobotrebcih je ogromno povpraševanje. Antonija jih oddaja v trgovini na Golem. Po 1,40 dinarja plačajo butarico, v kateri je 15 zobotrebcev. V Zapotoku sučeta klinčarski nož le še Franc in Ivana Podržaj. Seveda so veseli stotakov, ki jih dobijo za oddane zobotrebce, predvsem pa jim to pomaga, da je zimski dan bolj delavno poln in, da je to lažje delo pravzaprav sprostitev.

Toplejša Pavlina hiša

Samotna sled koles mopedja je kazala v svežem snegu, da je bil v Zapotoku spet na obisku poštar s Turjaka. Dvakrat na teden rine z mopedom v vsakršnem vremenu v bregove zapotoškega Polja.

Večino dni preživi sama. 80 letna Pavla Šteblaj, najstarejša v vasi živeča krajanka. Pravzaprav je že polnih 15 let sama. Moža so ji ubili Italijani, potem pa se je s tremi hčerkami in tremi sinovi zagrizeno borila za obstoj. Nerada se spominja

vojnih in povojnih let. Teško, hudo, prehudo je bilo.

Vesela je, ko jo obiščejo domači, lepo besedo pa ima vedno tudi za sosede. Bolne noge ji ne dovoljujejo s palicami podprtega koraka v vas. Pasti ne sme!

Letošnja zima je prva zima v topli hiši. Otroci so obnovili okna, vrata, ji lepo opremili dnevno sobo. Vroča peč sedaj brez napora ogreva prostor, ki je napadan od ostrih zapotoških vetrov.

Pavlini dnevi so dolgi, a vedno upa, da bo saj dva dni ob koncu tedna preživela utripno hitro ob krepkih glasovih in korakih svojih otrok ali vnukov in vnukinj.

STANE JESENOVEC

Vsa pravna pomoč za KS

Javno pravobranilstvo mesta Ljubljane mnogim uporabnikom pravno svetuje. Število družbenih pravnih oseb, ki jih zastopa javno pravobranilstvo po zakonu je veliko. Tu so občine, mesto in njihovi organi, organizacije, skladi in krajevne skupnosti. Predvsem sodelovanju s krajevnimi skupnostmi so v lanskem letu posvečali posebno pozornost. Tako so jim med drugim sestavljali pomembnejše pogodbe, zemljiškoknjižne predloge, jim pravno svetovali pri oblikovanju pravnih razmerij z občani in drugimi družbenimi subjekti. Krajevne skupnosti imajo, skratka, zagotovljeno vso pravno pomoč in svetovanje. Javno pravobranilstvo je zakoniti zastopnik krajevnih skupnosti. Javno pravobranilstvo edinole ne zastopa krajevnih skupnosti pred sodiščem in jim ne sestavlja samoupravnih aktov. KS se lahko obračajo za nasvet na naslov Titova 21, oziroma na telefon 310-386!

tar-Gregor javil dnevni red za dvodnevno sejo.

Na njej smo temeljito pretresli stanje v okrožju. Vsi, ki smo prišli s terena, smo podrobno poročali o slabih in dobrih ugotovitvah. Na osnovi poročil smo soglasno sprejeli sklepe in naloge, ki so sedaj postale obveza za vse člane komiteja. Določili smo, kdo jih bo izvedel in postavili rok odhoda na teren.

Pri kontroli nalog je bil sekretar Gregor do vseh zelo strog in nepopustljiv.

Na eni izmed naslednjih sej sva s tovarišem Fajdigo dobila precej težko nalogo. Sekretar Gregor je iz poročil namreč izvedel, da se v Varnostni obveščevalni službi rajona Velike Lašče pojavlja omaloževanje direktiv partizanskih funkcionarjev. Obtožbe smo na seji proučili.

S Fajdigo sva morala preveriti resničnost obtožbe na samem terenu in nato ukrepava na celičnem sestanku KPS tamkajšnjega VOS, ki je imel takrat svoj sedež v zaselku Rogatec pod Kureščkom.

Razprava je potekala dostojno. S Fajdigo sva lahko ugotovila, da obtožbe niso takšnega pomena, da bi lahko hromile delo celice. Bilo je le preveč vtikanja v osebne zadeve nekaterih tovarišev.

Čakajo nas nove naloge

3. februarja je Gregor sklical sejo komiteja. Bil je lep sončen dan, ko me je klical k sebi in mi izročil pismo, s katerim me je CK KPS pozval na partijski tečaj, ki naj bi se pričel v marcu. Tudi Marija Jordanova, članica okrožnega komiteja KPS Kočevje - Velike Lašče - Ribnica se je prismejala od sekretarja in že od daleč mi je mahala s pismom.

»Ne boš me«, je zmagoslavno dejala, »tudi jaz grem v Rog!« Prismejale se je tudi Tone Gorjan: »Tudi jaz nisem od muh. CK KPS me kliče na Bazo 20.«

Premeščena je bila tudi Mira Ružičeva. Klicali so jo v uredništvo Naše žene.

Dogovorili smo se, da bomo vsi štirje odpotovali skupaj. Teško smo že čakali tistega dne, ko smo odšli na pot v nova doživetja.

KONEC
IVAN JEVC-ČUFI

Lidija Šentjura, neumorna delavka in članica kočevsko-ribniško-velikolaškega okrožja.